

en Toldreform. Saaledes var Sagen. Men det varede ikke længe, saa fik vi ganske vist at vide, at man, da man vedtog Brændevinsdagsordenen, derved, ganske mod de Forudsætninger, under hvilke vi vare med til at forkaste Brændevinsskatten, skulde have haft den Bagtanke derved at skyde Toldreformen ud i en temmelig fjern Fremtid. Det var ikke vor Mening, ikke vor Forudsætning, og intet Ord i denne Forudsætning tyder derpaa.

Det var den højtærede Justitsminister, som udtalte her i Salen — det var i Efteraaret derpaa — følgende Ord: „Paa den anden Side kan man ikke, naar man vil se praktisk paa Tingene, lukke sine Øjne for den Betragtning, der blev gjort gældende af det ærede Medlem for Odense Amts 1ste Valgkreds (Scavenius), at den praktiske Følge af disse Forslags Gennemførelse vilde rimeligvis blive, at der i en rum Tid ikke blev gennemført en Revision af Toldloven.“ Det var den nuværende højtærede Justitsminister, det daværende Medlem for Køge, som erklærede dette, at Skattereformen i den Forstand vilde skyde Udsigten til en Toldreform ud. Saaledes var Stillingen, det var den 23. Oktober 1900. Vi vare imod den Sammenkobling, der fandt Sted fra den daværende Højregruppens Side mellem Brændevinsskatten og Toldloven, og denne Sammenkobling vilde vi have sprængt, men vi vilde have en ny Sammenkobling, det er udtalt Gang efter Gang, nemlig mellem Toldreformen og en Formue- og Indkomstskat, saaledes som det lyder i Venstres eget Program af 4. September 1895, og saaledes som Venstres Standpunkt var endnu i Toldkommissionen 1894—96.

Maa jeg til den højtærede Konseilspræsident gøre et Par Bemærkninger. Han protesterede i sin Tale i Gaar mod min Protest under den Tale, han holdt forleden. Den højtærede Konseilspræsident og Forsvarsminister vilde ifølge hans Udtalelse i Rigsdagstidenden aabenbart ligesom sætte en Plet paa min Fortid, ligesom mene, at jeg ikke var saa helt skikket til at tale om, at andre forlode deres Standpunkter, han vilde, om jeg saa maa sige, symbolsk sætte en Militærkasket ogsaa paa mit Hoved, det vil sige i alt Fald for Fortidens Vedkommende. Maa jeg rent parentetisk sige om denne militære Kasket, som jeg for øvrigt ikke har talt om, og som kun lejlighedsvis er bleven berørt, at naar den ærede Konseilspræsident anvender saa megen Tid paa den, at han endog vilde have en Kommission nedsat for at se, om det

var en militær Kasket, undrer det mig i høj Grad, at hans Kollega, den højtærede Justitsminister, har haft saa ondt af, at denne militære eller civile Kasket fandtes paa en Skuespillers Hoved ude paa Frederiksberg Morskabsteater, samtidig med at han havde hvidt Slips under Hagen, Herregud! naar Kasketten er saa uskyldig, hvorfor skal Censuren saa ogsaa finde Anvendelse paa dette Omraade?

Men naar nu den højtærede Konseilspræsident og Forsvarsminister en Gang i min grønne Ungdom vilde anbringe saadan en lille Militærkasket paa mit Hoved, skal jeg oplyse, at jeg ganske vist var Medlem af Akademisk Skytteforening i min Ungdom, hvad der jo kunde være en meget sund Sport og meget nyttigt — vi gik for Resten ikke med Militærkasket, men med Studenterhue —, og den ærede Minister derefter brugte de Ord: Det ærede Medlem har jo holdt Tale for Højres Forsvarssag, og jeg protesterede og sagde: Aldrig! saa har jeg Ret, og den højtærede Konseilspræsident har Uret. Det kan ikke nytte, at han citerer Bransagers for øvrigt saa udmærkede Værk om Regering og Rigsdag. Det er en god Bog, men om gode Bøger gælder det, hvad der er sagt om endnu bedre Bøger: Wenn ein Affe hineinguckt, kann kein Apostel heraussehen. Det kommer ikke blot an paa Bogen selv, det kommer ogsaa an paa de Øjne, som læse den, og den Forstand, hvormed man bedømmer Bogen, og i den findes der ikke et Ord, heller ikke paa det Sted, til hvilket Konseilspræsidenten henviste, om, at jeg skulde have holdt Tale eller Taler for Højres Forsvarssag. Nej, der staar, at jeg en Gang i min alleryngste Ungdom, i mine Studenteraar, omkring de 20, var i Gæring og Udvikling, hvad forhaabentlig de fleste udviklingsdygtige unge Mennesker have været, og det er rigtigt nok, at jeg den Gang søgte at overveje og ligesom gennemdyrke eller gennemprøve næsten alle de sociale, religiøse og politiske Anskuelser, der vare oppe i Tiden. Det gjorde jeg ud fra min Trang til at naa til Sandhedserkendelse, saa vidt det var mig muligt. Jeg gennemprøvede næsten alle sociale og politiske Anskuelser, som den Gang vare oppe, og jeg gennemprøvede ogsaa det grundtvigianske Forsvarsstandpunkt, som det ærede Medlem for Københavns 2den Valgkreds (H. L. Møller) endnu i Dag staar paa, jeg vil kalde det 1860'ernes Standpunkt, Grundtvigianernes, de første Skytteforeningers og de første Højskole-